

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	15 februari 2021
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	mw. S. Doevendans
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD --
		GL dhr. J. Dulfer, dhr. G. Zaal
		VVD dhr. G. Hartog, mw. M. van Meerten, mw. G. van Geffen
10		D66 mw. L. Gonggrijp, dhr. E. Kanik
		PvdA dhr. J. Carton
		PVV mw. I. Bezaan
		SP mw. A. de Groot, dhr. W. Hoogervorst
		CDA dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
15		JA21 dhr. D. van den Berg
		PvdD Ines Kostić, dhr. F. Zoon
		FvD : dhr. R. Dekker, dhr. Dessing
		50plus dhr. M. van Dregt
		CU dhr. M. Klein
20	College van GS	dhr. S. Koyuncu, dhr. E. Mangal mw. Z. Pels, mw. I. Zaal
	Afwezig	mw. J. Vastenhouw (FvD), mw. A. Kapitein (D66)
25	Notulist	Money Penny/H. Mutsaerts

Agenda

- 30
1. Opening en mededelingen
  2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
    - 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
  3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de
- 35 portefeuille van de commissie behoren

Pagina 2

4. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
5. A-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken
  - 40 5.a. Statenvoordracht Randstedelijke Rekenkamer 1^e begrotingswijziging voor zienswijze
  - 5.b. Statenvoordracht – wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019–2020
6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
  - 45 7. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
    - 7.a. Voordracht eerste begrotingswijziging 2021
8. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
  - 50 9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    - 9.a. Economie: Brief GS aan PS inzake Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie 2020
    - 55 9.b. Economie: Brief GS aan PS inzake Kamerbrief Stand van Zaken Pallas
      - 9.b.1. Pallas: Brief over belang Pallas aan de minister Medische Zorg en Sport
10. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
  - 60 11. Sluiting
  12. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
    - 12.a Financiën : Brief GS aan PS over vaststellen van de begroting 2021 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland Nazorgfonds Begroting 2021 (C-agenda EFB 15-2-2021)
    - 65 12.b Cultuur: deevaluatie cultuurbeleid 2017–2020: erfgoed en herbestemming (C-agenda EFB 15-2-2021; stuk kan worden betrokken wanneer de actualisatie van het cultuurbeleid in de cie wordt besproken)
    - 12.c Erfgoed : Actualisatie provinciaal erfgoedregister op diverse onderdelen van de Stelling van Amsterdam (C-agenda EFB 15-2-2021).
- 70 13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
  - 13.a Europa/economie: Brief GS aan PS inz. openstelling Europese REACT-EU middelen per 15 februari 2021
  - 13.b Toezicht gemeentefinanciën: Brief GS aan PS inz. regime 2021 financieel toezicht Noord-Hollandse gemeenten
  - 75 13.c Bestuur: Brief GS aan PS inz. Verslag regionaal bestuurlijk overleg Zaanstreek-Waterland 7 december 2020
  - 13.d Economie: Brief GS aan PS inz. De Kop Werkt! vaststellen Jaarprogramma 2020–2e Tranche (C-agenda EFB 15-2-2021).
  - 80 13.e Gemeentelijke herindeling/vervoer/financiën: Brief aan Minister BZK over verlaging korting provinciefonds en overheveling n.a.v. herindelingen i.r.t. Vervoerregio Amsterdam (C-agenda EFB en M&B 15-2-2021; EFB trekkende cie)

Pagina 3

- 85 14. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken
(EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 14.a Bestuur: mail van burger inz. doofpotten van de Nederlandse Regering
- 14.b Randstedelijke Rekenkamer: Brief aan PS inz. Opgave BTW-compensatiefonds 2020
- 14.c MRA: Brief transitiecommissie MRA inz. versterken samenwerking
- 90 14.d Taal: Open brief van burger aan div. Ministers inz. vernietiging moedertaal
15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 15.a Data: Brief GS aan PS inz. over informatiebeveiliging BIJ12 (C-agenda EFB 15- 2-2021)
- 95 15.b Subsidies: Brief GS aan PS inz. programmering Evaluatiekader subsidies 2021 (C-agenda EFB 15-2-2021 en C-agenda NLG en RWK 8-2-2021 en M*&B 15- 2-2021)
16. C-agenda Algemeen

100

105

110

Agenda

1. Opening en mededelingen

115 De **voorzitter** opent de digitale commissievergadering om 13.30 uur en heet alle aanwezigen welkom. De vergaderorde wordt toegelicht. Er is een quorum aanwezig. Er zijn afmeldingen ontvangen van de CdK, mw. Kapitein (D66) en mw. Vastenhouw (FvD).

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

120 De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld, evenals de lijst van moties en toezeggingen, de strategische agenda en het verslag van 18 januari 2021. Het wijzigingsvoorstel van mw. Kapitein (D66) is verwerkt in de tekst van de notulen. Voor de volgende vergadering op 22 maart a.s. staat een BOT gepland van 11.00 tot 12.30 uur over de actualisatie Cultuurbeleid en van 13.00 tot 13.30 uur een technische briefing over de op te richten Regionale Ontwikkelingsmaatschappij.

125

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

De **voorzitter** meldt dat voor de commissievergadering van 22 maart 2021 de volgende punten op de agenda staan: Afdoening motie Koloniaal verleden, communicatieaanpak en

Pagina 4

- 130 afdoening motie 98, inkoopbeleid, voortgangsbrieven moties 41 en 42, afdoen motie 175
bibliotheken openhouden en datalekken (nadere informatie van GS volgt) en de MRA.
3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de
portefeuille van de commissie behoren
- 135 De **voorzitter** meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.
4. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
- De **voorzitter** meldt dat er geen vragen zijn ingediend.
- 140
5. A-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public
Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken
- 5.a. Statenvoordracht Randstedelijke Rekenkamer 1^e begrotingswijziging voor
zienswijze
- 145 De **voorzitter** meldt dat mw. Hoenderdos, directeur-bestuurder Randstedelijke Rekenkamer,
aanwezig is om technische vragen te beantwoorden.
- Dhr. **Zoon** (PvdD) geeft complimenten voor de goede kwaliteit van de rapporten en de
begroting. Hoe gaat de inzet van de programmaraad eruitzien? Voorgesteld wordt een quick
150 scan uit te voeren over de stikstofaanpak aangezien dit een provincie overstijgend thema is.
- Mw. **Van Meerten** (VVD) heeft geen behoefte aan een zienswijze.
- Dhr. **Klein** (CU) vraagt wanneer input kan worden geleverd voor onderzoeken.
- 155
- Mw. **Hoenderdos** antwoordt dat de programmaraad op 22 april a.s. bijeenkomt. Op de agenda
staat bespreking van de longlist waaruit vervolgens een definitieve keuze wordt gemaakt. De
komende weken kunnen PS input leveren voor de onderwerpen op de longlist. Hiervoor zal
een uitnodiging per e-mail - via de Griffie- aan PS gestuurd worden.
- 160
- De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.
- 5.b. Statenvoordracht - wensen en bedenkingen bij subsidievestiging
fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020
- 165 Dhr. **Hoogervorst** (SP) is tevreden met het korte overzicht en vooral over het feit dat er minder
rompslomp mee gepaard is gegaan dan in voorgaande jaren.
- Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt het een hamerstuk.
- 170
- De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.
6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
- Mw. **Van Meerten** (VVD) meldt dat op 2 december jl. de jaarlijkse State of the Region van de
175 Metropoolregio Amsterdam (MRA) online plaatsvond. In de speech van burgemeester Halsema
van Amsterdam refereerde zij aan het advies van Ben Verwaayen. Dit advies stelt dat
bestuurders van de MRA (burgemeesters en commissarissen) unaniem hebben geconcludeerd

180 dat: 1. De huidige governance van het samenwerkingsverband niet langer volstaat; 2. Dat er een model moet worden ingericht waar slagkracht en draagvlak voorop staat; 3. De focus van de MRA op max 3 prioriteiten gericht moet zijn. Ten aanzien van de structuur van de MRA is het advies om deze om te vormen van het huidige (bestuurlijke) samenwerkingsverband naar een zelfstandige entiteit met een Algemene Vergadering, een Bestuur en een Directie. Overigens was de aanleiding voor het advies de evaluatie in 2019 “Meer richting en resultaat” van het huidige samenwerkingsmodel en de coronacrisis. Op 12 januari jl. ontvingen PS
185 Noord-Holland een brief van MRA voorzitter Halsema over de “Transitiecommissie versterking MRA samenwerking”. In deze brief wordt het proces beschreven dat in 2021 moet leiden tot een concrete versterking van de samenwerking. Dit alles roept een aantal vragen op. Vraag 1: zijn GS van Noord-Holland ook de mening toegedaan dat het huidige besturingsmodel en de werkwijze van de MRA niet (meer) voldoen? Zo ja, waar blijkt dit uit? Op wiens initiatief is
190 besloten tot (vervroegde) evaluatie van het huidige model uit 2017? Hoe is de besluitvorming binnen de MRA tot evaluatie van de huidige structuur, dat heeft geleid tot het advies van Ben Verwaayen, tot stand gekomen en op welke wijze? Vraag 2. Bij de evaluatie van 2019 is gesproken met veel bestuurders – ook politiek – en met raads- en Statenleden. Dit leidt in onze ogen tot een divers beeld waaruit ook conclusies getrokken kunnen worden. Ben
195 Verwaayen heeft bij de totstandkoming van zijn advies enkel gesproken met niet-politieke bestuurders. Vinden GS dit een passende aanpak bij dit politieke vraagstuk? Zo ja, waarom? De keuze voor een ervaren bestuurder uit het bedrijfsleven als adviseur bij een publiek-bestuurlijk vraagstuk als deze vinden wij opmerkelijk. Wat vinden GS van deze keuze? Vraag 3. De conclusie van het rapport uit 2019 is en ik citeer “dat niet alles over de kop moet” maar
200 dat gekozen moet worden voor samenwerking die ertoe doet. De lichte besturing van de MRA wordt door deelnemers breeduit in dit rapport gewaardeerd. Het advies van Verwaayen – een fundamentele verandering van de structuur – lijkt hiermee op gespannen voet te staan. Hoe kijken GS hier tegenaan? Hoe en op welke wijze gaat de nieuwe, zwaardere structuur zorgen voor meer slagkracht en draagvlak? Op welke wijze wordt de democratische legitimiteit
205 gewaarborgd in de nieuwe structuur? Zijn er financiële consequenties verbonden aan de nieuwe structuur? Vraag 4. De brief van 12 januari jl. geeft uitleg over het proces. Hier wordt aangegeven dat in maart een digitale consultatie plaatsvindt. Hoe moet ik dit interpreteren? Hoe gaan GS de besluitvorming in PS vormgeven?

210 De **voorzitter** meldt dat vanwege de afwezigheid van de CdK, de vragen schriftelijk beantwoord worden.

7. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

215 7.a. Voordracht eerste begrotingswijziging 2021

Dhr. **Heijnen** (CDA) is blij dat de moties 41 en 42 financieel zijn verwerkt en dat na eerdere toezeggingen € 15 miljoen wordt vrijgemaakt voor de cofinanciering van de POP3-gelden. De dekking van de uitgaven is anders vormgegeven, dank voor de antwoorden op de technische vragen waarmee de zorgen zijn weggenomen. Toekomstige investeringen in infrastructuur
220 komen niet in gevaar, maar er ontstaat wel een forse claim op de jaarlijkse begroting, de komende 50 jaar jaarlijks € 3,5 miljoen. Deze stap wordt gerechtvaardigd door het duurzaam herstellfonds coronacrisis. Het CDA stemt in met de voordracht.

225 Mw. **Gonggrijp** (D66) dankt voor het overzichtelijke document, de meeste wijzigingen zijn in 2020 al aangekondigd. Prima dat motie 41 wordt opgenomen in het programma Economisch

Herstel en Duurzaamheid. Hoe zijn de kaders bepaald voor het ten laste brengen van de diverse begrotingsprogramma's? Hoe worden de grenzen tussen activiteiten bewaakt? Er wordt € 175 miljoen vrijgemaakt uit de reserve kapitaallasten ten behoeve van de voorgestelde investeringen. De suggestie wordt gedaan om € 4 miljoen van de reserves
230 ontwikkeling provinciale infrastructuur in te zetten voor Tata Steel. Deze middelen komen ten laste van de vrijgevallen reserveringen parallelle Kaagbaan, maar wat is de logica van de combinatie Kaagbaan/Tata Steel? De € 1 miljoen voor circulaire economie komt ten laste van de reserve energietransitie. Graag een toelichting. Hoe wordt een financiële balans geborgd
235 tussen de verschillende prioriteiten in de versterking arbeidsmarkt technieksector? Is er ruimte om in te spelen op de arbeidsmarkt met het oog op de verdere digitalisering van de samenleving?

Dhr. **Hartog** (VVD) is blij met de door het college voorgestelde gefaseerde en structurele aanpak voor de komende jaren, met name met het oog op de nabije toekomst en de huidige
240 coronacrisis, want bijzondere tijden vragen om maatregelen die in andere omstandigheden niet getroffen waren. Er wordt ingestemd met het voorstel, omdat de moties 41 en 42 financieel zijn verwerkt maar ook de ambities NNN. Er wordt aangesloten bij de vraag over de gelden van de Kaagbaan/Tata Steel. Er komt een doorrekening van de effecten op de verschillende begrotingsposten, het zou wellicht verstandiger zijn geweest om deze eerst in
245 beeld te hebben alvorens met dit kader in te stemmen.

Dhr. **Dulfer** (GL) gaat akkoord met de voordracht en het instellen van een nieuwe begrotingsprogramma Economisch Herstel en Duurzaamheid inclusief de reserve, met als doel
250 zicht te houden op de uitvoering van het herstellfonds van motie 42. Gezien de langdurige lockdown blijft het economisch herstel langer uit en de nood lijkt toe te nemen. Hoe kijken GS aan tegen de huidige crisis met het oog op de moties 41, noodfonds, en 42, herstellfonds? Het opnemen van toekomstige kapitaallasten in de exploitatie is financieel transparanter dan het aanhouden van allerlei reserves, dus deze actie wordt ondersteund. De toekomstige lasten worden geschat op € 3,5 miljoen per jaar, maar hoe zeker is het dat deze op dit niveau
255 blijven? Heeft dit effect op de risicoanalyse en de financiële weerbaarheid van de provincie? Vorig jaar was er een onderbesteding van € 111 miljoen euro en dat zal dit jaar waarschijnlijk hetzelfde zijn vanwege corona. Voorgesteld wordt om de dekking van motie 42 gedeeltelijk ten laste te brengen van de min of meer structurele onderbesteding.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vindt de wijziging in grote lijnen helder. Prima om een programma Economisch Herstel en Duurzaamheid in de begroting op te nemen. Wordt binnen dit
260 programma helder aangegeven welke middelen aan welke doelen worden besteed? Is het toegestaan om de afschrijvingslasten niet meer te dekken uit de kapitaallastenreserves maar uit de algemene middelen? Overigens is 'Algemene middelen' een te vage omschrijving. Hoe worden de afschrijvingslasten nu gefinancierd? Ontstaat er door de jaarlijkse kosten van € 3,5 miljoen meer risico voor de begroting of wordt de begroting elke keer sluitend of positief
265 gemaakt? In dat geval zal nauwlettend worden gevolgd op welke fronten de druk het zwaarst gevoeld wordt. Kan de gedeputeerde toezeggen dat PS op zulke momenten worden betrokken in het proces?

Dhr. **Carton** (PvdA) stemt in met de voordracht. Twee vragen: de algemene reserve wordt verhoogd met € 7,4 miljoen om schommelingen in de kapitaallasten op te vangen, maar de
270 verwachte druk op de exploitatie is € 3,5 miljoen per jaar. Waarop is dit bedrag van € 7,4

275 miljoen gebaseerd? Zijn hiermee de risico's gedekt? De in te stellen reserve Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds heeft een gedeeltelijk revolverend karakter, maar dat komt niet terug bij de in te stellen reserve. Er wordt aangesloten bij de vraag van de VVD over de doorrekening van de effecten op de begrotingsposten.

280 Dhr. **Klein** (CU) constateert een aantal positieve zaken, zoals € 5 miljoen als cofinanciering POP3-gelden en € 43 miljoen voor het behalen van de ambitie NNN. De wijze waarop de dekking wordt gevonden, ook voor de moties 41 en 42, leidt tot de vraag of er niet te veel voor ad hoc oplossingen wordt gekozen. Een deel van de reserve wordt ingezet voor de dekking van de plannen maar een deel van de reserve blijft in stand. Is het niet beter om te stoppen met de kapitaallastenreserve en voortaan alles ten laste te brengen van de begroting?

285 Onderbesteding is een doorlopend issue. Het geld dat resteert, zal zeker goed benut kunnen worden, maar dit is eigenlijk niet de juiste werkwijze. Het voorstel om een deel van de reserve provinciale infrastructuur in te zetten voor de extra kosten programma Tata Steel, wordt ondersteund, maar wat is de motivatie hiervoor? Is dit een beleidswijziging?

290 Gedeputeerde **Pels** dankt voor de complimenten voor deze unieke begrotingswijziging die zo helder mogelijk is toegelicht. Met het toevoegen van het programma wordt gestreefd naar het verschaffen van helderheid gedurende de P&C-cyclus. Voor het onderscheid tussen diverse programma's is het van belang om in elk document van de P&C-cyclus optimaal inzichtelijk te maken hoe met het geld wordt omgegaan, maar het streven is erop gericht om zoveel

295 mogelijk binnen het programma te houden. Als het gaat om thema's die deels bekostigd worden uit bijvoorbeeld het programma Klimaat en deels uit het herstellfonds, dan zal het college ervoor kiezen om het bij een van de twee onder te brengen en eventueel middelen over te hevelen, anders wordt het minder inzichtelijk. Het is de wens om binnen het programma helder te maken welke middelen en doelen gekoppeld worden, maar het is

300 belangrijk om samen met PS op te trekken bij de uitwerking van het herstellfonds. Daarom hebben GS er niet voor gekozen om nu al sturende doelen te formuleren. Over de tweede en mogelijk derde tranche wordt daarom het gesprek aangegaan met PS. In de toekomst kan nader gesproken worden over de doelen van het herstellfonds en of GS hebben voldaan aan de opdracht van PS. Bij het verwerken van de moties 41 en 42 zijn verschillende opties

305 bestudeerd, er is een keuze tussen meer inkomsten genereren of de uitgaven beperken, maar aan de opcenten kan niets gewijzigd worden en ook het provinciefonds zal niet verhoogd worden. Het doorvoeren van bezuinigingen zou de ambities in het coalitieakkoord en de rol en taken van de provincie aantasten en dat was juist niet de bedoeling. Daarom is gefocust op de verschillende reserves en de kapitaallasten. Zij stemt in met het voorstel om een keer naar

310 het hele systeem van reserves te kijken, daar is de gedeputeerde het mee eens. GS werken momenteel aan een verkenning om de financiering van de infrastructuur (het grootste programma in de begroting) meer inzichtelijk te maken voor PS. Met PS zal ook nog gesproken worden over de besteding van het herstellfonds voor € 100 miljoen en het revolverende karakter. Om PS niet te beperken in de wensen, is gekozen voor de dekking van

315 het volledige fonds, zodat alle mogelijkheden open blijven. Via de P&C-cyclus worden PS hier regulier over geïnformeerd. Over de onderbesteding is bij de laatste begrotingswijziging uitgebreid gesproken, na de nieuwe stappen resteert voor realistische plannen over 2020 een bedrag van € 70 miljoen in plaats van € 111 miljoen in 2019. Plannen die leiden tot onderbesteding, zijn niet uitgevoerd in dat jaar, maar die vervallen niet en kunnen in het

320 volgende jaar alsnog tot uitvoering komen. Daarom wordt voorzichtig omgegaan met het inzetten van de onderbesteding als dekking. Vorig jaar hebben PS de vrijval van € 4 miljoen

325 Kaagbaan goedgekeurd en het college is bevoegd om ervoor te kiezen deze middelen over te brengen naar het programma Tata Steel, mede omdat niet kan worden gewacht op de kaderbrief. € 1 miljoen voor de actieagenda circulaire economie komt ten laste van de reserve energietransitie. De prioritering van motie 42 zal met PS worden besproken. Binnenkort komen GS met een update-brief over de stand van zaken. De vraag van de VVD over het eerst in beeld brengen van de effecten van de vrijval, wordt beantwoord met de opmerking dat het mogelijk effect heeft op de jaarschijven maar niet op het totaalbedrag. Fluctuaties in de toekomst bijvoorbeeld in een jaar waarin veel wordt geactiveerd, worden op de korte termijn niet als problematisch gezien. Voor de lange termijn kan worden gekeken naar de activering en in welk jaar. Indien mogelijk wordt dit bij de komende kaderbrief voorgelegd of anders bij de begrotingsbehandeling.

335 Dhr. **Hartog** (VVD) stelt voor om bij investeringsplannen meteen het doorkijkje naar de effecten op de begroting te geven.

340 Gedeputeerde **Pels** is het hiermee eens, want het is belangrijk om qua financiën mobiliteit steeds inzichtelijker te maken en daar is dit een belangrijke stap bij. Bij de initiële investering worden onderhoud en de kapitaallasten transparant aangegeven, maar deze inzichtelijkheid kan verder vergroot worden voor PS en daar wordt hard aan gewerkt. Het is wellicht beter om niet te veel te focussen op wat is nood en wat is herstelsteun, het gaat om het zo effectief mogelijk inzetten van de middelen van het herstellfonds, want de crisis duurt nu al langer dan oorspronkelijk verwacht. Bij de update zal hierover met PS gesproken worden. De lasten moeten in de reguliere begroting gedekt worden, in deze coalitieperiode is voor de dekking 345 € 7,4 miljoen gereserveerd en ook de volgende provinciebesturen moeten een sluitende begroting voorleggen. Er wordt een doorkijk gegeven naar 2028 en er wordt aangetoond hoe de begroting sluitend kan worden gemaakt. De meerjarenbegroting biedt nog wat ruimte, dus er zijn nu geen zorgen over mogelijke bezuinigingen. De waarschuwing van de VVD om de komende jaren voorzichtig te zijn, is echter op zijn plaats.

350 Dhr. **Hoogervorst** (SP) verzoekt PS te betrekken bij het eventueel doorvoeren van bezuinigingen op de uitgaven.

355 Gedeputeerde **Pels** zegt dit toe, dat vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus en begrotingswijzigingen. De eindtijd van de reserve staat op 2023, dat is het einde van de coalitieperiode. Daarna lopen de bestedingen van het herstellfonds wel door, zeker bij revolverendheid, daarom zullen PS verzocht worden om de looptijd te verlengen.

360 Gedeputeerde **Zaal** meldt dat digitalisering een belangrijk thema is. Binnen het arbeidsmarktbeleid worden mensen voorbereid op banen in de toekomst, zoals in de digitaliseringssector. Als voorbeeld wordt genoemd de Mkb Digital Workspace, want juist bij het mkb staat 'Life Long Learning' minder op de voorgrond, vandaar de focus van de provincie hierop.

365 *Tweede termijn*

Dhr. **Klein** (CU vraagt of de kapitaallastenreserves die geheel leeg zijn, worden opgeheven. Vindt dit plaats bij de kaderbrief?

370 Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat dit momenteel samen met de gedeputeerde Mobiliteit wordt
uitgewerkt vanwege de langjarige dekking van infrastructuurprojecten, vervanging en
onderhoud. Bij de kaderbrief wordt het perspectief aangeboden op de meerjarenbegroting
2028. **Het wijzigen van de kapitaallastensystematiek is een ingrijpende wijziging op de
samenstelling van de begroting en zal op een apart moment met PS besproken worden.** 2021
375 is een tussenjaar waarin het huis en reserves op orde worden gebracht, zodat de begroting
straks een correct beeld vertoont.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

380 8. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa
Mw. **Van Meerten** (VVD): Op 26 oktober jl. sprak de directeur van Artis, Rembrandt Sutorius in
bij de commissie EFB. Aanleiding was het instellen van het noodfonds (motie 41). Hij gaf aan
dat de bedragen voor het noodfonds te laag zouden zijn om de grote uitdagingen die er voor
385 de monumenten liggen op het gebied van verduurzaming, te dekken. Zoals we allemaal
hebben kunnen lezen, heeft Artis inmiddels een exploitatie- en investeringstekort van € 20
miljoen ten gevolge van de Coronacrisis. Ten gevolge hiervan o.a. het besluit van Artis om de
leeuwen te verhuizen omdat er niet geïnvesteerd kan worden in een nieuw verblijf. Dit was
ook voor de Amsterdamse raad reden voor een spoeddebat. In het verlengde hiervan heb ik
390 ook een aantal vragen aan de gedeputeerde: Bent u op de hoogte van de problemen bij Artis?
Bent u het met ons eens dat Artis een hoogwaardige grote toeristische aantrekkingskracht
heeft, zowel regionaal als internationaal en dat Artis in de toekomst een grote rol kan spelen
in het opwaarderen van het toerisme in Amsterdam en Noord-Holland? Zo niet, waarom niet?
Bent u het met ons eens dat Artis een grote economische kracht is in Amsterdam en Noord-
395 Holland door middel van werkgeverschap en dat deze kracht ondersteund moet worden? Zo
niet, waarom niet? Bent u het met ons eens dat Artis een unieke positie inneemt in Noord-
Holland en Nederland en dat Artis zoveel als mogelijk in stand gehouden moet worden? Bent
u op de hoogte van de toezegging van wethouder Ivens van Amsterdam om samen met de
provincie en de Rijksoverheid een financiële bijdrage te doen aan Artis, niet ter ondersteuning
400 van de exploitatie maar juist om achterstallig onderhoud aan de monumentale gebouwen en
behoud van de dieren te ondersteunen? En bent u, als dit verzoek van wethouder Ivens u
bereikt, mee te werken aan een oplossing en de commissie over de vorderingen te
informereren?

405 Gedeputeerde **Pels** is op de hoogte van de problemen die al enige tijd spelen. Sinds de zomer
van 2020 is er veel contact geweest over en met Artis over de ontstane situatie. Het Rijk heeft
€ 39 miljoen vrijgemaakt voor ondersteuning van grotere dierentuinen en over de verdeling
daarvan zijn GS in gesprek met het ministerie, Amsterdam en Artis. Artis is een mooie locatie,
maar er zijn ook andere instellingen die het heel moeilijk hebben, zoals het Anne Frank Huis
410 en Carré. Ook zij staan voor grote uitdagingen vanwege de afhankelijkheid van bezoekers.
Dhr. Ivens is bereid het gesprek aan te gaan met het Rijk en de provincie en als die
uitnodiging binnenkomt, dan zal deze zeker geaccepteerd worden, maar de rol van de
provincie moet wel passen binnen de kerntaken. Algemene coronasteun komt ten laste van de
Rijksbegroting, aangezien de provincie hiervoor niet gecompenseerd wordt.

415

9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk
Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

9.a. Economie: Brief GS aan PS inzake Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie 2020

420 Dhr. **Heijnen** (CDA) geeft complimenten voor de rapportage die zich echt focust op de
economie in de provincie, want dat gebeurt eigenlijk weinig. Door de te verwachten
economische crisis moet de provincie zich blijven inzetten voor krachtige sectoren, inclusief
425 vervoer, opslag en industrie want deze sector is bijzonder zwaar getroffen. De voorzetting
van HIRB en de verwerking van motie 42 worden ondersteund en het is goed dat de ingestelde
fondsen zoals Duurzame mkb innovatie, PDENH hun doel hebben bereikt. Dat geldt eveneens
voor de internationale inzet van de provincie en de werking richting een sterke en duurzame
agrisector. Hopelijk gaat de provincie op deze weg door. Hoe past de voedselvisie 2020–2030
in deze ambitie en hoe wordt hierop door de Greenport gereageerd? Een kritische reactie op
430 de dekking van de breedbandverbindingen, want twee derde van het witte gebied heeft zicht
op glasvezel, maar wanneer vindt de daadwerkelijke aansluiting op glasvezel plaats? Welk
perspectief geldt voor het resterende deel van het witte gebied?

Mw. **Gonggrijp** (D66) constateert dat de provincie veel instrumenten aanbiedt ter stimulering
van de economie. In diverse sectoren bevinden zich wereldspelers dankzij een innovatief mkb.
435 D66 blijft inzetten op het versterken van de kaders voor het bedrijfsleven en dient de
provincie bij te dragen aan een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en aan
meer publiek–private samenwerking. Het stimuleren van innovatie, mkb, startups en scaleups
blijven prioriteit, want startups spelen een belangrijke rol om nieuwe grote bedrijven uit te
dagen. Ook zijn de bedrijven hard nodig om de maatschappelijke uitdagingen aan te gaan en
440 met missiegericht innovatiebeleid kan dit gestimuleerd worden. Een toekomstbestendige
economie is circulair en de economische groei is geen echte groei wanneer deze niet wordt
vertaald in kwaliteit van leven. De impact van de coronacrisis op de economie is enorm en er
is veel onzekerheid over hoe lang de maatregelen blijven gelden. Met name vanwege de
toenemende digitalisering is een goede digitale infrastructuur in de gehele provincie van
445 groot belang, maar het realiseren van deze infrastructuur verloopt niet overal naar wens. Op
welke wijze worden deze problemen opgelost? Digitale kennis en vaardigheden zijn cruciaal
op de arbeidsmarkt. Hoe kijken GS hiernaar en op welke manier wordt de publiek–private
samenwerking de komende periode extra gestimuleerd? Binnenkort wordt een BOT–overleg
gevoerd over de ROM voor de MRA, maar graag een toelichting op de plannen.

450 Ines **Kostiç** (PvdD) pleit voor een structurele hervorming van de economische strategie, want
er is sprake van een biodiversiteits– en klimaatcrisis. De ecologische begroting is niet op orde
en men leeft al jarenlang op de pof. Daar moet ook de VVD zich zorgen over maken. Dit moet
het fundament zijn voor nieuw strategisch beleid om te voorkomen dat investeringen aan de
455 ene kant – visserij, landbouw, handel, vestigingsklimaat – investeringen aan de andere kant,
natuur milieu en gezondheid, deels of grotendeels tenietdoen. Binnen de ecologische grenzen
kan men voorzien in de behoeften, maar hiervoor moeten wel kaders gesteld worden en dat
gebeurt nu nog niet of slechts gedeeltelijk. Voorgesteld wordt om een economie te creëren
die dienstbaar is aan de aarde en aan het welzijn van de mensen en niet andersom. Daarom
460 dient in het nieuwe strategische kader te worden vastgelegd dat het economisch beleid
zodanig wordt ingericht dat het voorziet in het welzijn van mens en dier binnen de
ecologische grenzen van de aarde, ongeacht of de economie groeit of niet.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vraagt of de PvdD van mening is dat de ondernemers hun bedrijf op een
465 verkeerde wijze voeren en geen bijdrage leveren.

Ines **Kostiç** (PvdD) antwoordt dat dit niet bedoeld wordt. Ondernemers kunnen nu niet anders dan groeien en zoveel mogelijk winst maken en dat gaat vaak ten koste van natuur en milieu. Daarom is een ander economisch systeem noodzakelijk om hen te helpen bij het ontwikkelen
470 richting duurzaamheid. Ondernemers die deze ontwikkeling nastreven, lopen tegen muren aan omdat het huidige systeem op groei en winst is gericht. Wanneer men binnen de ecologische grenzen blijft, dan is men goed op weg.

Mw. **Van Meerten** (VVD) meldt dat in de inleiding van de voordracht vermeld staat dat men
475 zich bij het oprichten van een duurzame economie juist inzet voor de bewoners. Er is € 43 miljoen alleen al voor NNN vrijgemaakt. Heeft de PvdD dit goed gelezen?

Ines **Kostiç** (PvdD) leest alle stukken grondig en zij is bekend met alle acties van de provincie, maar het welzijn van mens en dier binnen de ecologische grenzen moet het uitgangspunt
480 zijn, want zonder fundamentele wijzigingen moet er constant gerepareerd worden. De investering in NNN is ook bestemd voor reparatie en dat is rommelen in de marge en het biedt geen structurele oplossingen. Voorgesteld wordt om bijvoorbeeld als in toerisme wordt geïnvesteerd, de milieuafdruk te verkleinen, dat geldt ook voor de invloed op het vestigingsklimaat. De barometer welvaart en welzijn dient ingezet te worden om het
485 economische beleid bij te sturen.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat sinds 2016 toen het strategische beleidskader en de uitvoeringsagenda zijn opgesteld, er twee crisissen zijn ontstaan: de klimaatcrisis en de coronacrisis en dat heeft geleid tot een andere blik op economische ontwikkeling en de rol
490 van de overheid. GS hebben uitgesproken dat er geen verschil moet zijn tussen de gewone economie en circulaire economie, want alle economie is circulaire economie. Dit is een economische kans voor Nederland en de provincie die aangegrepen moet worden. De uitvoeringsagenda moet toekomstgericht zijn op de transities in de economie die op stapel staan, zoals het uitfasen van benzine- en dieselauto's en het uitfasen van de afzetmarkt
495 van raffinage. De industrie moet overstappen van fossiele op duurzame bronnen en elektrificering. De overheid en ook de provincie, kan de markt hierbij helpen door regels in te stellen en de benodigde infrastructuur te faciliteren. Elektrificering van industrie, verkeer en woningen noopt tot een goede elektrische infrastructuur in de vorm van hoogvoltag geleidingen en schakelstations met opslagcapaciteit. Kan dit element worden opgenomen in de
500 uitvoeringsagenda? Bedrijven die de komende jaren gaan omschakelen, hebben behoefte aan opgeleide medewerkers, daarom is scholing en omscholing van medewerkers noodzakelijk.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of GL ook van mening is dat de provincie vooral moet inzetten op een gezond vestigingsklimaat met duurzame bedrijven en dat het fundamentele uitgangspunt
505 moet zijn het waarborgen van welzijn van mens en dier binnen de ecologische grenzen.

Dhr. **Dulfer** (GL) is het hier in principe mee eens, maar in de praktijk is het niet eenvoudig om ecologische grenzen te bepalen en vast te stellen welke bedrijven bijdragen aan het welzijn, want dat is breder dan alleen ecologie. Daarom is het positief dat de gedeputeerde stappen
510 zet op dit gebied om het inzichtelijk te maken. Scholing en omscholing worden wel genoemd, maar verdienen meer aandacht, vooral omdat veel mensen momenteel thuiszitten door gebrek aan stageplaatsen en gebrek aan perspectief. Voldoende geschoold personeel lijkt straks bij

herstel van de economie een beperkende factor te worden en dat moet absoluut voorkomen worden.

515

Mw. **De Groot** (SP) constateert dat hard wordt gewerkt om de economie in de provincie duurzaam, vernieuwend en ondernemend te maken. Hiervoor worden subsidies gegeven en allerlei programma's opgetuigd. De lijst van projecten en programma's laat zien waaraan het geld besteed wordt, maar het is moeilijk om uit de voortgangsrapportage op te maken of de
520 inzet en het geld van de provincie een dermate invloed hebben dat projecten succesvol worden afgerond. De doelen zijn prima, maar hoe wordt gecontroleerd of de gelden zoals voor bedrijventerreinen, goed besteed worden? Er is aandacht voor ruimtegebruik, duurzaamheid en werkgelegenheid en begeleiding naar werk, maar wat wordt gedaan voor mensen die veel werken, maar toch arm zijn en hoe wordt de kloof tussen rijk en arm en
525 slecht en goed opgeleid geslacht? Wat wordt gedaan om werkgelegenheid te bieden aan mensen die niet gemakkelijk mee kunnen komen? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de economie niet alleen duurzaam, vernieuwend en ondernemend is, maar ook zorgzaam, arbeidsintensief, goed betaald en nivellerend? Zonder inkomenspolitiek toe te passen, zijn er veel mogelijkheden. Zij sluit zich aan bij de PvdD.

530

Mw. **Van Meerten** (VVD) heeft veel waardering voor het aanbieden van de juiste instrumenten en faciliteiten aan bedrijven en ondernemers. In dit opzicht zijn 3 thema's relevant. Een goede samenwerking tussen stad en platteland, een arbeidsmarkt met goed opgeleide werknemers en economie en klimaat in balans. Het is duidelijk dat niet alle natuurlijke hulpbronnen in de
535 toekomst beschikbaar blijven en er is aandacht voor de effecten van klimaatverandering op ecologie en economie. Met name hoofdstuk 3 over het conjunctuurbeeld en impact van corona was zeer interessant maar ook verontrustend om te lezen dat Noord-Holland zwaarder is getroffen dan andere provincies, mede vanwege de overgrote vertegenwoordiging van kwetsbare sectoren zoals zakelijke dienstverlening, detail en handel, vervoer en opslag en
540 horeca en toerisme. Daarom is het noodfonds van groot belang voor het draaiend houden van de economie. HIRB: verduurzaming van bedrijventerreinen is van groot belang voor ondernemers, dus goed dat met motie 42 een nieuwe impuls aan HIRB wordt gegeven. Hier moet de komende tijd de focus op gelegd worden. Bij de Schipholregio wordt een knelpunt genoemd, de energie-infrastructuur en het ontbreken van voldoende transportcapaciteit. Nu
545 geldt code rood, maar wat hebben GS ondernomen toen code oranje werd geconstateerd? Welke andere oplossingen zijn beschikbaar en welke acties worden ondernomen? Het is niet duidelijk of in 2021 het koopstromenonderzoek wordt voortgezet, overigens het minste wat de provincie kan doen om ondernemers te steunen en gemeenten erop te wijzen wat zij voor de ondernemers kunnen doen. Welke acties hebben GS voor de detailhandel voor ogen?

550

Ines **Kostiç** (PvdD) hoort de VVD spreken over balans tussen economie en klimaat. Vindt de VVD ook dat de balans de verkeerde kant opschiet met als gevolg ernstige ecologische tekorten en dat de economie binnen de ecologie moet functioneren?

555

Mw. **Van Meerten** (VVD) constateert dat de hele wereld al bezig is om een goede balans te realiseren. De balans is niet uit het lood geslagen, maar het is belangrijk om dit aan te pakken zodat het in de toekomst beter gedaan kan worden.

560

Mw. **Bezaan** (PVV) leest dat Noord-Holland door de coronacrisis harder is getroffen dan andere provincies. Uit cijfers van CBS blijkt dat Noord-Holland in augustus 2020 de grootste

economische terugval liet zien van -12 tot -14% vanwege de specifieke economische structuur in het zuiden van de provincie met een grote vertegenwoordiging van de zwaarst getroffen sectoren, zoals zakelijke dienstverlening, internationale handel, detailhandel, vervoer en opslag, toerisme en cultuur. In het derde kwartaal is de werkloosheid in Nederland gestegen tot 4,3% en in Noord-Holland tot 4,7% en dit percentage zal naar verwachting toenemen als de maatregelen nog langer duren. Hoe maakt het college het kabinet duidelijk om coronamaatregelen zoveel mogelijk te versoepelen en steunmaatregelen in tact te laten? Waarom is een hogere bevolkingsgroei volgens het college positief, met name met het oog op de grote woningnood in de provincie? De indicator van CO₂-uitstoot mag vervallen, want de PVV is van mening dat dit er niets aan de hand is. De provincie is geen bank, daarom is het jammer dat er onder andere vanuit het Innovatiefonds Noord-Holland - INH - tot oktober 2020 € 7,3 miljoen aan leningen is verstrekt aan ondernemers in de proof-of-conceptfase. Het is positief dat ook andere marktpartijen actief worden in het buitengebied waardoor twee derde van het buitengebied zicht op glasvezel heeft gekregen.

Dhr. **Klein** (CU) hecht erg aan het idee van brede welvaart als sturingsmechanisme voor economisch beleid en dat idee komt ook terug in de barometer Welvaart en Welzijn. De huidige voortgangsrapportage hinkt echter op twee gedachten, het gaat vaak over economische groei of krimp en dat ziet puur op de som van de uitgaven en niet op brede welvaart. In de barometer worden de hogere verkoopwaarden van woningen gezien als positief, want de welvaart voor de verkoper neemt toe, maar veel mensen kunnen door deze prijsstijgingen geen woning meer vinden. Ook wordt hogere bevolkingsgroei als positief beoordeeld, maar door de bevolkingstoename moeten veel voorzieningen met steeds meer mensen gedeeld worden. Zoals gevraagd door de PvdD, kunnen GS een slag maken bij het meer concreet maken van goede economische ontwikkelingen door de neveneffecten explicieter te betrekken? Het is een goed idee om hierover met elkaar verder na te denken. Positieve ontwikkelingen zijn de HIRB en de inzet op verduurzaming door de Schiphol Area Development Group, de inzet op de arbeidsmarkt met aandacht voor mbo, CO₂ netwerk Greenport Aalsmeer. Twee punten van aandacht. Het capaciteitstekort van TenneT in de Haarlemmermeer wordt onder andere veroorzaakt doordat de aangevraagde capaciteit van datacenters niet volledig benut wordt, dus het technische tekort is minder dan het theoretische tekort. Wat kan de provincie hieraan doen? Bij breedband wordt voortgang gemaakt volgens GS, maar DELTA Fiber is teruggekomen op haar belofte om glasvezel aan te leggen in Zaanstreek/Waterland. Wat kunnen GS hier extra aan doen?

Dhr. **Carton** (PvdA) dankt voor het uitgebreide verslag. De coronacrisis heeft een grote impact op de werkgelegenheid in de provincie en op de positie van kwetsbare inwoners die met nog meer onzekerheid te maken krijgen wanneer bedrijven en organisaties extra klappen krijgen en de steunmaatregelen op een gegeven moment worden beëindigd. Wat kan worden gedaan om deze inwoners te ondersteunen of te begeleiden naar ander werk, samen met gemeenten en onderwijsinstellingen?

Mw. **De Groot** (SP) vraagt hoe de PvdA kijkt naar kwetsbare inwoners, want die zijn er altijd, ook zonder coronacrisis. Wat heeft de PvdA gedaan voor deze groep?

Dhr. **Carton** (PvdA) bedoelt met name de sectoren die extra worden geraakt in deze crisis en de hierin werkzame burgers, vaak op basis van flex-contracten. De opgave voor woningbouw en energietransitie is groot, maar er is nog steeds een tekort aan technisch opgeleide

medewerkers. Dit tekort bestond al in 2020, daarom is de goede aansluiting tussen onderwijs
610 en bedrijven van groot belang. In de provincie zijn veel inspanningen gedaan voor het
begeleiden van kwetsbare mensen naar de arbeidsmarkt, daarom worden het vervolgproces
en de extra aandacht voor deze groep in de agenda gewaardeerd. Welke stappen nemen GS
om breedband in het buitengebied op te pakken, mede met het oog op het vele thuiswerken
615 en de noodzakelijke beschikbaarheid van snel internet? Wat draagt de analyse van de
barometer Welvaart en Welzijn bij en hoe wordt deze meegenomen in de te maken keuzes?
Worden alle kansen voor bijsturing benut? De PvdA gaat graag het gesprek aan niet alleen
over sociale thema's maar ook over andere neveneffecten van economische activiteiten
waarbij niet alleen wordt gefocust op groei. Het voorstel om hierover het gesprek aan te gaan,
wordt ondersteund.

620 Gedeputeerde **Zaal** meldt dat na deze voortgangsrapportage van de economische
uitvoeringsagenda een actualisatie volgt – mede vanwege de klimaat- en coronacrisis – en
daarvoor hebben de commissieleden vandaag veel input gegeven, die zal worden geïntegreerd
in de actualisatie. Bij brede welvaart richt men zich op welvaart en welzijn – dus dat is breder
625 dan enkel het faciliteren van economische groei – en daarbij ligt de focus op duurzame
economie. Ondernemers investeren al flink in verduurzaming en daar helpen GS hen graag om
hen mee te kunnen nemen in de transitie en dat wordt gemakkelijker wanneer ondernemers
geld kunnen verdienen met groene economie en verduurzaming. GS hebben geen signalen
ontvangen dat de HIRB+-subsidies niet goed terecht komen, er gebeuren juist mooie dingen
630 zoals het oprichten van energiecorporaties, collectieve inkoop van zonnepanelen en
aanleggen van laadpalen. Niettemin bestaat er nog een grote opgave bij het verduurzamen
van de bedrijventerreinen inclusief natuurinclusief en circulair, waarvoor een deel van motie
42 beschikbaar wordt gesteld. De economie van Noord-Holland wordt harder geraakt dan
andere provincies, daarom worden ondernemers geholpen met het eigen corona-hulppakket
635 met een informatieloket, soepel omgaan met financieringseisen en het uitvoeren van
Rijksregelingen en het aanbieden van € 66 miljoen voor hulp aan ongeveer 222 ondernemers.
Daarnaast zijn het herstellfonds en het noodfonds ingesteld om culturele ondernemers acuut
te kunnen steunen en met motie 42 het herstel aan te jagen. GS gaan zich inzetten om het
herstel aan te jagen door groen de crisis uit te investeren met een groen duurzaam herstel.
640 De provincie kan niet treden in het Rijksbeleid en de coronamaatregelen, die keuzes moeten
aan het Rijk worden gelaten. Digitale infrastructuur is naast groen, duurzaam en circulair, een
heel belangrijk thema. Breedband is vaker onderwerp van gesprek geweest, de strategie ziet
op het faciliteren en ondersteunen van lokale initiatieven, maar het is wel zo dat deze
initiatieven zelf verantwoordelijk zijn voor de daadwerkelijke uitrol. Voor de restopgave van
645 een derde lopen een aantal pilots en er wordt gesproken met de andere provincies en de
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over de exacte rol van de provincie en om
deze zodanig vorm te geven dat dit belangrijke onderwerp op de agenda blijft. Daarbij komt
ook de casus Zaanstreek/Waterland (vervuiling door oud asfalt naast de wegen) aan de orde
en wordt onderzocht of de provincie dit binnen de eigen rol kan oplossen. Hier komt de
650 gedeputeerde op terug. GS stellen voor om bij bespreking van de actualisatie van de
uitvoeringsagenda ook een voorstel van de provinciale rol bij het oplossen van de knelpunten
bij breedband en de laatste witte gebieden te agenderen. De regionale
ontwikkelingsmaatschappij wordt niet alleen ingezet voor de MRA maar ook voor NHN. Als
het lukt, dan wordt het een unieke samenwerking van EZK, provincie en (grote en kleine)
655 gemeenten in zowel MRA als NHN om gezamenlijk een dergelijke maatschappij te ontwikkelen
en hierin te participeren om alle ondernemers van investeringen te voorzien en

Rijksregelingen uit te voeren. Over de voortgang worden PS binnenkort separaat geïnformeerd. **Arbeidsmarkt: een heel belangrijk thema en een urgente noodzaak voor de betrokkenheid van de provincie, met name op de mismatch tussen vraag en aanbod, zowel gericht op aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt, van werk naar werk als intersectorale mobiliteit.** In deze agenda staat weinig vermeld over arbeidsmarkt en onderwijs, reden hiervoor is het feit dat naast de economische uitvoeringsagenda, de visie Arbeidsmarkt en Onderwijs van kracht is. Ook hiervoor is een andere situatie ontstaan die noodzaakt tot een actualisatie, die dit jaar aan PS zal worden voorgelegd om input te leveren. Naast een goede arbeidsmarkt is de energiestructuur van groot belang. Men is voortdurend in gesprek met partijen rondom Schiphol om dit op te lossen, dat was ook al het geval toen code oranje van kracht was. Wanneer een oplossing bereikt wordt, dan worden PS geïnformeerd. Alle thema's die door de commissie worden aangedragen voor de geactualiseerde agenda, worden hierin meegenomen, zoals elektrificering, dat is een belangrijk thema. Alle uitvoeringsregelingen zoals HIRB, worden geëvalueerd, maar tot nu toe zijn deze allemaal succesvol gebleken.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of GS het ermee eens zijn dat investeringen vooral moeten plaatsvinden in bedrijvigheid die niet alleen schade berokkent, maar juist bijdraagt aan natuur, milieu en gezondheid. Zijn GS bereid mee te werken aan een tafelgesprek met nieuwe economen voordat de nieuwe strategie wordt vastgesteld?

Gedeputeerde **Zaal** is altijd bereid om deel te nemen aan rondetafelgesprekken. Het vestigingsklimaat wordt gefaciliteerd en vervolgens worden de diverse instrumenten zoals fondsen, ingezet. In HIRB+ zit al een vrij grote focus op duurzaamheid en groene innovatieve initiatieven, want uiteindelijk streeft iedereen naar een circulaire economie.

Mw. **De Groot** (SP) verzoekt bij alle regelingen op economische gebied een evaluatie uit te voeren. Wordt de input van de commissie verwerkt in het nieuwe economische beleid en geldt dat ook voor werkgelegenheid voor lager betaalde banen?

Gedeputeerde **Zaal** benadrukt dat het arbeidsmarktbeleid is gericht op alle soorten werknemers en een inclusieve arbeidsmarkt beoogt. De input van de commissie wordt verwerkt in de agenda, maar er volgt geen gelegenheid meer om over de actualisatie nog een keer het woord te voeren. **Op de vraag over de evaluatie van alle regelingen wordt op een later moment teruggekomen.** Periodiek wordt een koopstromenonderzoek uitgevoerd en het detailhandelsbeleid wordt regionaal via de adviescommissies vastgesteld. In antwoord op de vraag van de PVV over het positieve oordeel over een hogere bevolkingsgroei in relatie tot het grote woningtekort, wordt gesteld dat dit niet slechts een aspect betreft. De gedeputeerde is het er niet mee eens om te stellen dat vanwege het woningtekort een hogere bevolkingsgroei niet goed is. Demografie biedt een toekomstkader, niet alleen op het gebied van wonen, en zoals het nu wordt voorgesteld, is te zwart-wit.

Tweede termijn

Dhr. **Klein** (CU) is blij met de bereidheid van GS om aan te schuiven bij een expertmeeting over goede economische ontwikkelingen. De PvdD en CU vragen de overige fracties of zij dit initiatief kunnen steunen.

705 De **voorzitter** meldt dat er een rondetafelgesprek/expertmeeting over de actualisatie van de agenda gepland staat op 11 maart a.s. Oud gedeputeerde Bond heeft vorige periode toegezegd aan PS om een expertmeeting economie te organiseren tbv de actualisatie van het economisch beleid. Hier kan dan wellicht ook de nieuwe economie bij worden betrokken.

710 Gedeputeerde **Zaal** vindt het prima.

De **voorzitter** constateert dat de commissie het voorstel ondersteunt. De ambtelijke ondersteuning van GS zal contact opnemen met de PvdD en CU ten behoeve van de expertmeeting op 11 maart.

715

9.b. Economie: Brief GS aan PS inzake Kamerbrief stand van zaken Pallas

9.b.1. Pallas: Brief over belang Pallas aan de minister Medische Zorg en Sport

Dhr. Groen van Vereniging Pettemerduinen kernreactor vrij: “Het verhaal gaat dat het enige boek dat de voormalige president van de Verenigde Staten Ronald Reagan, heeft gelezen Atlas Shrugged van Ayan Rand is. Het lag gedurende zijn presidentschap op zijn nachtkastje. De roman vertelt het verhaal van ondernemers die wegtrekken uit een socialistische samenleving om een eigen utopische maatschappij te scheppen op basis van het kapitalisme en marktregulering. Een filosofie die ook ten grondslag ligt aan de huidige Nederlandse politiek. Pallas maakt momenteel echter een omgekeerde beweging. Van het geloof in de markt naar de afhankelijkheid van de overheid. Op de site van Pallas staat nog steeds vermeld dat Pallas gesterkt door alle gesprekken met investeerders en de robuuste businesscase, ervan overtuigd is dat de private financiering rondkomt. Helaas, medio vorig jaar werd duidelijk dat de markt niet gelooft in de levensvatbaarheid van het Pallas-initiatief; de particuliere investeerders haakten af. Moeiteloos wordt door de onlangs aangetrokken oud-minister Zalm en oud-topambtenaar Leefting nu het steven gewend. Pallas wordt een staatsbedrijf. Om staatsbedrijf te kunnen worden zal de politiek moeten worden overtuigd van het grote strategische belang voor Nederland van de nieuw te bouwen reactor. Impliciet moet daartoe worden aangetoond dat als Pallas operationeel is in 2030 de leveringszekerheid van medische isotopen dan nog steeds afhankelijk is van kernreactoren, er dan geen leveringszekerheid mogelijk is met deeltjesversnellers en dat ontwikkeling van nieuwe radio-farmaceutische producten nog steeds alleen mogelijk is met kernreactoren. Ook het RIVM suggereert dat we als overbrugging naar toekomstige isotopenproductie met versnellers, nu nog een kernreactor nodig hebben. De huidige ontwikkelingen van isotopenproductie met versnellers laat echter zien dat een keuze voor Pallas de ontwikkeling van betere radiotherapieën juist belemmert.

720
725
730
735
740
745
750

Voor de huidige stand van innovatieve technologie verwijs ik naar de meegestuurde bijlage. Elke medische isotoop die van belang is voor Pallas, kan worden geproduceerd door inmiddels bewezen alternatieve technologie. Pallas zal ruim voordat de reactor gereed is, overbodig zijn en een relikwie worden in ons mooie Natura-2000 duinengebied, samen met de oude HFR-reactor en historisch kernafval waarvoor onvoldoende geld is gereserveerd om deze te ontmantelen of af te voeren. Het nieuwe Pallas-scenario ‘financiering door de overheid’ hoeft ons niet te verbazen. Pallas kenmerkt zich immers door een steeds wisselend script. Oorspronkelijk was het de bedoeling om de huidige HFR per 2015 te vervangen. Dat is nu verschoven naar 2030. Eerder werden de kosten begroot op € 200 miljoen, in de tweede fase werd dat € 600 miljoen. Onlangs liet Hermen van der Lugt bij BNR-radio weten dat de kosten van Pallas nu richting het miljard gaan. Overigens presenteerde Pallas op 25 januari – 3 dagen voordat officieel bekend werd dat het bouwconsortium uiteen is gevallen – het

755 architectuurontwerp voor de nieuwe reactor- en kantoor- en productiegebouwen. Nog niet voor de kernreactor zelf, dat is pas in 2022 gereed. Het architectuurontwerp is op verzoek van omwonenden geheel gericht op integratie in de omgeving. Er is inderdaad gewerkt met
760 ribbels geïnspireerd op het strand en de duindoorn groeit tot aan de voordeur. De werkelijkheid is echter dat er in de Pettemerduinen een nieuwe Bijlmer aan Zee wordt gebouwd. De gebouwen torenen 26 meter de lucht in, gelijk aan een flat met tien verdiepingen. Aan het ontwerp is wederom veel belastinggeld besteed, maar het zal nooit worden uitgevoerd, alleen al omdat de ontwikkelingen in de markt snel gaan en de bouw van Pallas al twintig jaar wordt gekenmerkt door uitstel. Tot nu toe is er in deze fase € 164 miljoen aan subsidies verstrekt. Dat zijn leningen. De provincie heeft een lening verstrekt van € 40 miljoen en is akkoord gegaan met uitstel van afbetaling. Het is tijd dat u als leden van deze commissie een risico-inschatting maakt. Ons advies: Trek de stekker eruit! Geef tijd en aandacht aan nieuwe ontwikkelingen.”

765

Mw. **Gonggrijp** (D66) vraagt welke scenario's' voorliggen om met deze situatie om te gaan.

770 Dhr. **Heijnen** (CDA) is blij dat de Rijksoverheid wil bijspringen, want het CDA blijft geloven in een toekomst voor Pallas en de noodzaak van de productie van medische isotopen. In de brief van het Rijk wordt een locatie in Groningen genoemd, maar klopt het dat Petten nog steeds de voorkeurslocatie is? Mocht er voor Groningen gekozen worden, wat zijn dan de gevolgen voor de lening van de provincie aan Pallas?

775 Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat de minister stelt dat private financiering geen redelijke kans van slagen heeft, maar in de provinciale voorwaarden staat dat de bouw en exploitatie volledig met privaat risicodragend kapitaal worden gefinancierd. Delen GS deze mening en wat zijn de gevolgen voor het ontwerpbesluit 56 van toen? Zijn GS het ermee eens dat het risico altijd veel hoger is geweest bij het instellen van de lening dan de veronderstelde 25% voor het niet slagen van het project? Nu is er € 148 miljoen publiek geld geïnvesteerd, maar
780 waar is dit aan besteed? Er is namelijk geen jaarverslag beschikbaar. De € 40 miljoen hadden beter aan andere zaken zoals Tata Steel en werkgelegenheid rond IJmond, besteed kunnen worden, graag de visie van GS. Het is opvallend dat het Rijk nu besluit over dit project, omdat in besluit 56 staat vermeld dat gezamenlijk zou worden opgetrokken met de provincie. Wat wordt bedoeld met alternatieven waarbij geen nieuwe reactoren worden gebouwd? Al 10 jaar lang wordt gesteld dat Pallas de enige mogelijkheid was en nu zijn er plotseling meerdere
785 alternatieven. Waren GS hier altijd al van de op de hoogte en is er een exit-strategie beschikbaar?

790 Dhr. **Hartog** (VVD) meldt dat Pallas niet alleen invloed heeft op de gebiedsontwikkeling, directe en indirecte werkgelegenheid maar vooral op het borgen van de mogelijkheid om mensen met kanker therapeutisch te kunnen behandelen. Daarom worden termen zoals 'weggegooid geld' en 'onverantwoorde risico's' betreurd.

795 Mw. **De Groot** (SP) vraagt zich af of mensen met kanker nu dan niet worden geholpen. Zijn de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van behandelingen van kanker onvoldoende? Tegen de tijd dat de nieuwe reactor operationeel wordt, kunnen alle noodzakelijke medicijnen tegen kanker geproduceerd worden.

Dhr. **Hartog** (VVD) verwijst naar de antwoorden op de gestelde vragen in december 2020.
800 Hieruit blijkt dat niet alle nieuwe initiatieven voorzien in alle therapeutische behandelingen. Productie van isotopen zonder radioactief afval zou de voorkeur hebben, maar dat is op dit moment niet mogelijk. De huidige reactor is al over de productiefase heen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) heeft het idee dat de VVD kankerpatiënten in de steek laat, want veel
805 projecten waar de VVD voorstander van is – Pallas, A8/A9, Zeesluis – worden duurder en lopen enorme vertraging op. Hoe kan Pallas bijdragen aan geneeskunde als het nog vele jaren duurt voordat deze operationeel is?

Dhr. **Hartog** (VVD) verwijst naar de planning. De reactor kan binnen 10 jaar in bedrijf zijn. In
810 de brief aan de minister zijn de zorgen zodanig verwoord dat die recht doen aan de standpunten van de VVD en hopelijk ook de meerderheid van PS. Heeft het niet erg lang geduurd toen GS pas eind januari reageerden op een Kamerbrief van de eerste week van december?

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert veel tegenvallers in het dossier, ondanks de positieve inbreng van
815 de directie van Pallas over de voortvarende uitvoering van de plannen. Telkens wordt naar voren gebracht dat er onvoorzien grote tegenslag is ontstaan. De vorige keer bevestigde de directie dat er veel interesse was uit de particuliere sector, maar nu blijkt dat niet zo te zijn. Zelfs de minister kijkt naar alternatieven van de productie van isotopen.

820

Dhr. **Hartog** (VVD) maakt bezwaar tegen de opmerking dat er geen of verminderde interesse is
bij private partijen om te investeren. Die bereidheid is er wel, onder voorwaarde van garanties van de overheid en dat een private partij eigenaar mag zijn van een reactor. De politiek moet hier antwoord op geven en dat gebeurt niet. Weet GL zeker dat de tekst juist gelezen wordt?

825

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat telkens een drempel wordt opgeworpen omdat de ambities en
de belangstelling te laag zijn, dat is ook hier het geval. De vraag of er voldoende isotopen zijn wordt nu door de minister nader beoordeeld, daar hoort deze vraag thuis. Twijfels over de haalbaarheid nemen toe, maar gelukkig melden GS dat de terugbetaling van de lening van €
830 40 miljoen niet ter discussie staat.

Mw. **De Groot** (SP) constateert dat de HFR aan het einde van zijn levensduur is en er is heel
veel risicovol kernafval opgeslagen in de buurt van de reactor. Ondanks het bedrag van € 117
miljoen dat is besteed aan het opruimen van dit afval, is er weinig verwijderd. Pas in 2035 zal
835 alles afgevoerd zijn. Private investeerders hebben zich teruggetrokken, omdat men betwijfelt of Pallas ooit nodig zal zijn omdat isotopen op andere wijzen kunnen worden geproduceerd. De kosten zijn inmiddels opgelopen tot € 1 miljard zonder uitzicht op ingebruikname. Kunnen GS garanderen dat de lening wordt terugbetaald zonder private investeringen of leidt het ertoe dat het Rijk en de provincie onterecht staatssteun hebben gegeven wanneer geen
840 succes wordt geboekt? De brief aan de minister toont aan dat GS er ook niet meer in geloven. De HFR blijft tot 2030 draaien en is de werkgelegenheid tot dat moment gegarandeerd. In deze periode kunnen GS nadenken over welke werkgelegenheid naar Schagen wordt overgeheveld, misschien deskundigheid om het afval op te ruimen. Pallas en NRG bieden werkgelegenheid voor expats, maar zelden voor Nederlandse burgers. Het onderzoek van de
845 minister is terecht, maar komt te laat. De stekker mag uit het project getrokken worden.

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat als de stekker eruit wordt getrokken, de lening niet meer terugbetaald zal worden.

850 Mw. **De Groot** (SP) vindt het prima om de stekker eruit te trekken, ook al betekent dat dat de lening niet terugbetaald wordt.

Mw. **Bezaan** (PVV) is net als het college van mening dat de realisatie van de Pallas reactor van groot belang is, niet alleen voor behoud van kennisinfrastructuur en werkgelegenheid, maar
855 ook voor de gezondheid van burgers. De PVV schrok van de informatie van de minister dat private partijen enkel op voorwaarde van garanties van de overheid willen instappen, niet alleen omdat de bouwkostenraming wordt overschreden, maar ook omdat er behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over de verwachte totale kosten, opbrengsten en bouwrisico's. Omdat deze duidelijkheid nu niet geboden kan worden, is volgens het Rijk private financiering niet
860 haalbaar. Het college gaat in overleg met de minister om duidelijkheid te verkrijgen over de positie van de provincie en het Rijk. Hoewel de PVV geen voorstander is van publieke financiering in private zaken, is het belang van Pallas zo groot dat hiervoor een uitzondering wordt gemaakt. De PVV staat in beginsel niet negatief tegenover een eventuele noodzaak van nog meer steun van het Rijk en provincie.

865

Dhr. **Klein** (CU) constateert dat men altijd heeft gevreesd voor hetgeen nu duidelijk is geworden, toenemende bouwkosten en geen private financiering in zicht. Deze ontwikkeling is erg belangrijk voor de gezondheid en de regio, want ook corona toont dat afhankelijkheid van het buitenland qua medicijnen slecht kan uitpakken. Er moet nu snel worden ingezet op
870 duidelijkheid over het vervolg. Neemt het kabinet zoals gepland, een besluit in het voorjaar 2021? Zo nee, want zijn de gevolgen voor het traject?

Dhr. **Carton** (PvdA) erkent het belang van de nieuwe reactor, maar eigenlijk vindt vandaag een herhaling plaats van de vorige technische briefing en commissievergadering waarin ook al tegenslagen werden vermeld zoals over de private partijen. Wat is precies het risico van de lening van de provincie? Er moet zo snel mogelijk duidelijkheid komen over het lopende onderzoek en het besluit van het kabinet. Welke scenario's zijn er opgesteld voor het vervolg?
875

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of de PvdA zoals in het verleden bezwaar heeft tegen de toepassing van kernenergie an sich of tegen de hoge kosten.
880

Dhr. **Carton** (PvdA) heeft altijd steun gegeven aan Pallas om een bijdrage te leveren aan de gezondheidszorg. Nu richten de zorgen zich met name op de toenemende kosten en het afhaken van private partijen.
885

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt zich af hoe de PvdA wel voorstander kan zijn van Pallas maar tegenstander van reguliere kernenergiecentrales voor de opwekking van elektriciteit aangezien hier dezelfde risico's mee samenhangen.

890 Dhr. **Carton** (PvdA) herhaalt zijn eerdere antwoord. De focus ligt nu op de risico's van Pallas.

Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat 9 van de 11 incidenten zich hebben voorgedaan in Petten. Hoe kijkt de PvdA naar de (on)veiligheid van de huidige reactor die nog lang in bedrijf moet blijven? Wat is de rol van de provincie hierbij?

895

Dhr. **Carton** (PvdA) benadrukt dat veiligheid van groot belang is. Bij het voortbestaan van de reactor blijven de zorgen bestaan. Daarom dienen de resultaten van het onderzoek snel bekend te zijn. De provincie maakt het mede mogelijk om een nieuwe reactor te bouwen.

900

Mw. **De Groot** (SP) vraagt of de PvdA accepteert dat in de toekomst isotopen op andere wijze dan door kernenergie kunnen worden geproduceerd.

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat de nieuwe reactor door de productie van isotopen zal bijdragen aan de gezondheid.

905

Dhr. **Van den Berg** (JA21) constateert dat private investeerders momenteel te veel risico's zien, niet ten aanzien van de exploitatie maar bij het mitigeren van andere risico's. De voorkeur gaat uit naar private investeringen en marktpartijen, mits de overheid de juiste voorwaarden en een gelijk speelveld borgt. Welke acties zijn ondernomen om private

910

investeerders binnen boord te halen? Welke rol heeft de provincie hierbij gespeeld? Welke mogelijkheden zijn er om ten behoeve van private investeerders, risico's te mitigeren? Welke rol ziet de provincie voor zichzelf weggelegd?

915

Dhr. **Klein** (CU) constateert dat is gebleken dat de marktpartijen deze situatie juist niet kunnen oplossen. JA21 presenteert een te simpele kijk op de realiteit. Hoe kunnen de risico's worden gemitigeerd zonder dat de overheid andere risico's op zich neemt?

920

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vindt dit een compliment, want de situatie is ook niet ingewikkeld. De markt kan dit prima zelf uitvoeren, mits de risico's worden weggenomen en er een betrouwbaar en eerlijk speelveld voor investeerders wordt gecreëerd. In antwoord op de vraag over het mitigeren van risico's wordt de wedervraag gesteld waarom dan wel subsidie wordt gegeven aan zon- en windenergieprojecten die niet rendabel zijn en waarmee hele grote risico's voor de overheid en burgers samenhangen. De leveringszekerheid van isotopen is van levensbelang en de sector is belangrijk voor de regio en werkgelegenheid. Verwacht wordt dat de provincie brede steun gaat verlenen.

925

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt of JA21 risicodragend wil investeren in de reactor wanneer de realisatie hiervan alleen mogelijk is met overheidsfinanciering. Hoeveel dient de provincie te investeren?

930

Dhr. **Van den Berg** (JA21) kan niet precies aangeven hoeveel de provincie zou moeten investeren. De voorkeur gaat uit naar private investeerders, zoals in Engeland waar een kernreactor wordt gebouwd door private investeerders met overheidsgaranties voor verzekering en een vaste marktprijs. Die werkwijze moet Nederland ook toepassen, zowel voor kernenergie als voor energieopwekking door Pallas.

935

Dhr. **Mangal** (DENK) is voorstander van vervanging van de huidige reactor, maar hoe groot zijn de financiële gevolgen als de private investeerders in financiële problemen komen. De Rijksbijdrage leidt op een later moment tot winst voor private (buitenlandse) partijen, dus hoe kan worden voorkomen dat de schulden nu worden gesocialiseerd en de winsten

940

geprivatiseerd? Wat krijgen de burgers terug voor de subsidies en leningen?

Gedeputeerde **Zaal** focust met name op de rol van de provincie en de op dit moment beschikbare informatie. De provincie heeft € 40 miljoen geleend vanwege het belang van de ontwikkeling van isotopen en behoud van kennis, innovatie en werkgelegenheid op de Energy and Health Campus in Schagen. Het was altijd al bekend dat het een risicovolle lening was, reden om deze volledig te voorzien. Dit bedrag is besteed aan de voorbereiding van het ontwerp en het aanvragen van verschillende vergunningen, een heel ingewikkeld proces. De provincie zet nog steeds in op realisatie van de kernreactor vanwege het belang voor de regio en de medische zekerheid, vandaar de brief aan het ministerie. Een aantal fracties heeft gewezen op alternatieven, maar die kunnen ook bestaan naast de reactor. Projecten zoals SHINE en Lighthouse zijn heel veelbelovend, maar het is nog maar de vraag of deze plannen worden uitgevoerd. Bovendien produceren versnellers een ander soort isotopen dan Pallas, dus er zal altijd behoefte zijn aan medische isotopen van Pallas. SHINE is voorzien voor Groningen, niet Pallas, die is voorzien voor Petten. Pagina 6 van de brief ziet op de private financiering en de minister zegt hier dat dit alleen mogelijk is met verregaande garanties. Daarom wordt een onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden van publieke financiering. In paragraaf 5 worden de alternatieven beschreven wanneer geen nieuwe reactor wordt gebouwd. Pallas is niet controversieel verklaard, dus zal het demissionaire kabinet in het voorjaar nog steeds een besluit nemen. De provincie is in gesprek met het Rijk, daarbij is het uitgangspunt dat de lening op € 40 miljoen gehandhaafd blijft en dat deze wordt terugbetaald. Overigens is nooit de voorwaarde aan de lening verbonden dat sprake zou moeten zijn van private financiering. Mochten de omstandigheden wijzigen, dan komt zij terug bij PS. GS zullen PS op de hoogte houden van het vervolg.

945
950
955
960
965 Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt meer duidelijkheid over de besteding van de lening van € 40 miljoen. GS worden verwezen naar voordracht 56 met het oog op de uitspraak van de gedeputeerde dat aan de lening niet de voorwaarde is verbonden dat er sprake zou moeten zijn van private financiering.

970 Dhr. **Hartog** (VVD) verwijst de PvdD naar de jaarverslagen op de website van Pallas waarin de besteding van de lening verantwoord is.

Gedeputeerde **Zaal** benadrukt dat de lening is bedoeld voor de ontwikkeling van de Energy and Health Campus met behoud van werkgelegenheid voor de regionale economie, dat is een rol van de provincie.

10. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

980 Dhr. **Zaal** (GL) verwijst naar agendapunt 13.b. In de brief wordt gesproken over de zorgen van het college over de kaalslag bij de kwaliteit van voorzieningen. Bij 13.c. staat het verslag van het bestuurlijk overleg met een aantal gemeenten in de regio Zaanstreek/Waterland waarin veel aandacht is gegeven aan bestuurskracht en regionale samenwerking. Hoe ernstig is de financiële situatie, hoezeer staat de bestuurskracht onder druk, wat is het verband tussen beide aspecten en voldoet het huidige provinciale beleid?

985 Gedeputeerde **Zaal** heeft al eerder toegezegd om na beoordeling van de begrotingen van alle gemeenten in het kader van IBT, PS een update te geven. Schriftelijk is deze update reeds gegeven, maar wellicht is een mondelinge toelichting ook van belang. Hiervoor zal in april een technische briefing of BOT gepland worden.

990

De **voorzitter** constateert dat de commissie hiermee instemt. Een dergelijk overleg zal dan naar alle waarschijnlijkheid worden gepland op een uitloopvergadering op donderdagavond, omdat de beschikbare commissietijd op maandagen reeds ingevuld is.

995

Dhr. **Mangal** (DENK) refereert aan C-agenda 12.b. De vraag wordt via de mail aan de griffie gestuurd ter beantwoording door gedeputeerde Pels.

11. Sluiting

1000

De **voorzitter** dankt iedereen voor de bijdrage en sluit de vergadering om 17.15 uur.